

Institut Internacional del Teatre ITI

Organització mundial per a les arts escèniques

Missatge del Dia Mundial del Teatre 2017

Isabelle Huppert, França

Fa 55 anys que cada primavera té lloc el Dia Mundial del Teatre. Tota una jornada. Això són 24 hores que comencen per la banda del teatre NŌ i del Bunraku, que passen per l'Òpera de Pequín i el Kathakali; s'atura entre Grècia i Escandinàvia, d'Èsquil a Ibsen, de Sòfocles a Strindberg; entre Anglaterra i Itàlia, de Sarah Kane a Pirandello; i també a França, entre d'altres, on ens trobem, i a París, la ciutat del món que rep més persones forànies. Així, aquestes 24 hores ens porten de França a Rússia, de Racine i Molière a Txékhov, després travessen l'Atlàntic per acabar en un campus californià on els joves potser reinventen el teatre. Perquè el teatre renaix sempre de les cendres. No és més que una convenció que cal abolir incansablement. Així és com resta viu. El teatre té una vida plena que desafia espai i temps, les peces més contemporànies es nodreixen dels segles passats; els repertoris més clàssics esdevenen moderns cada cop que s'escenifiquen de nou.

Un Dia Mundial del Teatre, no és evidentment una jornada banal en les nostres vides quotidianes. Fa reviure un immens espai-temps, i per evocar un espai-temps voldria fer menció a un dramaturg francès, tant genial com discret, Jean Tardieu. El cito: "quant a l'espai, pregunti's quin és el camí més llarg d'un punt a un altre." Quant al temps, Tardieu suggereix mesurar en deu segons el temps necessari per pronunciar el mot 'eternitat'. Quant a l'espai-temps diu així: "fixeu en el vostre esperit abans d'adormir-vos deu punts qualssevol de l'espai i calculeu el temps que cal, en somnis, per anar de l'un a l'altre." És el sintagma "en somnis" el que retinc. Podríem dir que Jean Tardieu i Bob Wilson s'han trobat. També podríem resumir el nostre Dia Mundial del Teatre recordant Samuel Beckett que fa dir a Winnie en el seu estil expeditiu: "Oh, que felicitat haurà estat el dia." Pensant en aquest missatge que m'han fet l'honor d'encarregar-me, m'he recordat de tots aquests somnis, de totes aquestes escenes. Així doncs, no arribo pas sola a aquesta sala: tots els personatges que he interpretat a escena m'acompanyen. M'acompanyen els papers de què cal desfer-se quan ha acabat la funció, però que porten dins meu una vida subterrània, preparats a ajudar o a destruir els papers que els succeïran: Fedra, Araminte, Orlando, Hedda Gabbler, Medea, Merteuil, Blanche Dubois... M'acompanyen també tots els personatges que m'han agradat i he aplaudit com a espectadora. I d'aquesta manera, pertanyo al món sencer. Sóc grega, africana, siriana, veneciana, russa, brasilenya, persa, romana, japonesa, marsellesa,

novaiorquesa, filipina, argentina, noruega, coreana, alemanya, austríaca, anglesa.

Realment, del món sencer. La vertadera mundialització és aquí.

El 1964, en l'ocasió d'aquest Dia Mundial del Teatre, Laurence Olivier va anunciar que després d'un segle de combat, a Anglaterra havien creat un Teatre Nacional, que haguessin volgut que fos un teatre internacional, almenys en el seu repertori. Ell sabia bé que Shakespeare pertanyia a tot el món dins d'aquest món.

M'ha agradat assabentar-me que el primer missatge dels dies mundials del teatre va ser confiat a Jean Cocteau, designat en tant que autor –que potser no és així?– d'*Una volta al món en 80 dies*. Jo he fet la volta al món diferent, l'he fet en 80 espectacles o en 80 pel·lícules. Dic pel·lícules perquè no faig cap diferenciació entre actuar en teatre i actuar en cinema. Això sorprèn cada cop que ho dic, però és cert, és així. Cap diferència.

Mentre aquí parlo, no sóc pas jo mateixa, no sóc pas una actriu, sóc només una de les nombroses persones gràcies a les quals el teatre continua existint. És el nostre deure. I la nostra necessitat. Com dir-ho: no fem existir el teatre, és més aviat gràcies al teatre que nosaltres existim. El teatre és més fort, resisteix, sobreviu a tot, a les guerres, a les censures, a la manca de pressupostos. Només cal que hi hagi “un decorat nu d'una època indeterminada” i fer-hi entrar un actor. O una actriu. Que farà? Que dirà? Parlaran? El públic espera. El públic, sense el qual no hi hauria teatre, no l'oblidem. Una persona a la platea és públic. No volem masses butaques buides, però! Excepte a cal Ionesco... Finalment, la Vella diu: “sí, sí, morim en plena glòria. Morim per entrar a la llegenda. Almenys tindrem el nostre carrer.”

El Dia Mundial del Teatre existeix des de fa 55 anys. En 55 anys jo sóc la vuitena dona a qui demanen llegir aquest missatge, tot i que no estic segura que la paraula ‘missatge’ sigui convenient. El meus predecessors (el masculí s'imposa!) a propòsit del teatre parlen d'imaginació, de llibertat, d'origen, han evocat la multiculturalitat, la bellesa, les preguntes sense resposta... El 2013, només fa 4 anys, Dario Fo va dir: “l'única solució a la crisi és l'esperança d'una gran caça de bruixes contra nosaltres, sobretot contra els joves que volen aprendre l'art del teatre: una nova diàspora de comedians que, des de tal imposició, sens dubte provocarà beneficis inimaginables per al bé d'una nova representació.” Els beneficis inimaginables és una bonica fórmula, digna de figurar en un programa polític, oi? Ja que sóc a París, poc abans d'unes eleccions presidencials, suggereixo a aquells que semblen voler governar-nos que estiguin atents als beneficis inimaginables aportats pel teatre. Però no pas una caça de bruixes!

El teatre per a mi és l'altre, el diàleg, l'absència d'odi. L'amistat entre els pobles, no sé pas massa què vol dir però crec en la comunitat, en l'amistat d'espectadors i actors, en la unió de tots aquells a qui el teatre uneix, en aquells que l'escriuen, aquells qui el tradueixen, aquells que l'il·luminen, el vesteixen, el decoren, aquells que l'interpreten, aquells que en fan i aquells que hi van. El teatre ens protegeix, ens refugia... Crec que ens estima, en tant que nosaltres l'estimem. Recordo un vell director, que abans d'aixecar el teló, a la manera clàssica, entre bambalines, deia cada nit amb veu ferma: que comenci la funció! Aquesta serà la paraula final. Gràcies.